

500. výročí mírových návrhů českého krále Jiřího

V roce 1964 bylo připomínáno v kulturním světě jako jedno z jubileí významných osobností a historických událostí UNESCO i 500. výročí velké mírové iniciativy krále Jiřího, který v letech 1462—1464 předložil tehdejší Evropě velkorysý návrh na vytvoření mezinárodní organizace svrchovaných států, která by vyloučila válku ze vztahů mezi národy, řešila vzniklé spory mírovou cestou a společnou silou zaručila obranu proti turecké agresi.

Pro přípravu důstojné připomínky i vědeckého zhodnocení výročí byla ustavena v Československé akademii věd přípravná Komise, která působila od podzimu 1962 až do skončení oslav koncem roku 1964. Z právních historiků se zúčastnili prací Komise prof. dr. V. Vaněček, člen-korespondent ČSAV, jako její předseda, doc. dr. K. Malý jako její tajemník a dr. J. Kejř jako člen.¹ Komise připravila ve spolupráci s dalšími institucemi řadu akcí, které zajistila většinou po vědecké stránce a ve značné míře svými členy a spolupracovníky i po stránce organizační.

Jako základ pro informaci vědecké veřejnosti byla vydána ve vynikající grafické úpravě O. Hlavsy v české a anglické verzi publikace Všeobecná mírová organizace podle návrhu českého krále Jiřího z let 1462—1464 [The Universal Peace Organization of King George of Bohemia], pro kterou připravil úvodní pojednání prof. V. Vaněček a edici dokumentu krále Jiřího dr. J. Kejř. České znění bylo doprovázeno českým překladem dokumentu, který pořídil doc. dr. Jaromír Kincl, anglické znění kromě anglického překladu též překladem francouzským, španělským a ruským.²

Členové komise napsali též řadu příležitostných článků pro různé časopisy, připravili relace pro Československý rozhlas a televizi a prostřednictvím tiskových orgánů informovali o jubileu a historickém významu dokumentu i zahraniční publicistiku.

Hlavní oficiální oslava se konala dne 15. května 1964 při slavnostním shromáždění v budově pražského Karolina. Shromáždění předsedal předseda ČSAV akademik Fr. Šorm, který přednesl též úvodní projev, a účastnili se ho ministr školství a kultury dr. Č. Císař, náměstek ministra zahraničních věcí K. Kůrka, členové diplomatického sboru, zástupci vysokých škol a kulturních institucí a zástupci m. Poděbrad. Slavnostní projev přednesl předseda Komise prof. dr. V. Vaněček, člen-korespondent ČSAV. Při slavnosti byl přečten též text telegramu, který zaslal shromáždění generální tajemník OSN U Thant a generální ředitel UNESCO p. René Maheu. Dne 17. května byla pak v Poděbradech při velké mírové manifestaci, při které promluvil poslanec NS s. Mestek a náměstek ministra školství a kultury s. dr. F. Kahuda, odhalena jednak pamětní deska, jednak zahájena výstava v poděbradském zámku, která bude změněna ve stálou expozici dějin mírových snah.³

Z akcí, které při této příležitosti uspořádaly jiné instituce sluší jmenovat zejména výstavu archivních dokumentů o mírové politice krále Jiřího v Ústřed-

¹ Viz zprávu o ustavení komise v PS 9 (1963), a PS 10 (1964).

² Obojí verze vyšla v Nakladatelství ČSAV, Praha 1964, anglická verze též ve druhém vydání, Praha.

³ Podrobnou informaci o těchto všech akcích s plnými texty referátu ak. Šorma, prof. Vaněčka i textem poselství U Thanta viz ve Věstníku ČSAV 73 (1964), 553—566.

ním státním archivu v Praze a bibliografický soupis prací o návrzích krále Jiřího, pořízený Miroslavem Bidlasem.⁴

Hlavní vědeckou akcí bylo mezinárodní symposium *Cultus pacis 1464—1964*, které uspořádala Československá akademie věd ve spolupráci s Československou komisí pro spolupráci s UNESCO a Městským národním výborem v lázních Poděbradech ve dnech 28.—30. září 1964. K přípravě symposia byl ustaven sekretariát, který vedl jako sekretář symposia dr. J. Kejř. Symposium bylo věnováno problematice návrhů krále Jiřího jak z hlediska jejich historického zhodnocení tak i z hlediska jejich významu pro současné mírové snahy ve světě a účastnili se ho vedle historiků práva též historikové středověku, historikové politických učení, filosofové a znalci dějin mezinárodního práva.⁵ Symposia se účastnilo celkem 44 odborníků, z nichž bylo 18 zahraničních, celkem z 10 států (SSSR, Polsko, Maďarsko, NDR, NSR, Jugoslávie, Rakousko, Francie, Kanada a Argentina). První dva dny symposia se konaly v Praze v tzv. sále Učené společnosti v budově Karolina, třetí den pak v lázních Poděbradech za širší účasti zájemců z poděbradských institucí. Vědecký program, na kterém bylo předneseno 15 referátů a řada diskusních příspěvků,⁶ byl doplněn ještě recepcemi uspořádanými Československou akademií věd a Československou komisí pro spolupráci s UNESCO, prohlídkou Karolina, představením opery B. Smetany *Dalibor* v Národním divadle, návštěvou výstavy v poděbradském zámku, zájezdem do Kutné Hory, prohlídkou pražských památek a návštěvou Karlštejna.

Symposiu věnoval pozornost tisk i rozhlas a informoval o jeho průběhu veřejnost. Pořadatelům došla též řada projevů veřejnosti svědčících o živé pozornosti a pochopení celé akce i její aktuálnosti.

Jiří Kejř

⁴ 500 let mírovým návrhů Jiřího z Poděbrad, Praha 1964, vydala Státní knihovna ČSSR.

⁵ Viz zprávu o symposiu ve Věstníku ČSAV 74 (1965).

⁶ Je možno upustit od hodnocení vědeckého programu a výsledků symposia, jehož referáty a některé důležitější diskusní příspěvky budou vydány ve sborníku *Cultus pacis 1464—1964*, který vyjde v Nakladatelství ČSAV.